

УДК 001.4:615.825:378

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/60-3-40>**Ольга РОМАНЧУК,***orcid.org/0000-0001-8215-9741**доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри української та іноземних мов
Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського
(Львів, Україна) olgabrvska@gmail.com***Ростислав КОВАЛЬ,***orcid.org/0000-0001-9284-7505**кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української та іноземних мов
Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського
(Львів, Україна) kovalrostyslav@gmail.com***Лілія СВИЩ,***orcid.org/0000-0002-4360-9700**кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри української та іноземних мов
Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського
(Львів, Україна) lilyasyvsch@ukr.net*

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 227 ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ, ЕРГОТЕРАПІЯ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

У статті розглянуто особливості лексичних завдань для самостійної роботи, спрямованих на засвоєння медичної термінології студентами спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія у закладах вищої освіти України під час вивчення дисципліни «Латинська мова і медична термінологія» упродовж перших двох семестрів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Для майбутніх фахівців з фізичної терапії та ерготерапії важливим є вивчення професійної термінології, яка охоплює лексику, що стосується діагностики, лікування, реабілітації та відновлення. Сьогодні науковці зазначають, що проблема підготовки термінологічно компетентних студентів медичних вишів є надзвичайно актуальною, що зумовлює постійний пошук викладачами латинської мови та медичної термінології нових інноваційних методів і прийомів навчання. Уся термінологічна лексика, яку ми пропонуємо для засвоєння студентами під час самостійної роботи, поділена нами на такі групи: «Розділи та напрями медицини», «Професії», «Основні медичні терміни», «Вади, порушення та захворювання», «Епоніми & топоніми у фізичній терапії та ерготерапії», «Прикметники у фізичній терапії та ерготерапії», «Абревіатури у фізичній терапії та ерготерапії». Студенти повинні самостійно визначити етимологію та пояснити значення кожного терміна. Окрім того, у процесі вивчення епонімів, які використовуються для найменування технічних засобів, вправ, методів та прийомів, функціональних показників, зокрема, індексів, опитувальників, проб, шкал і тестів, а також вад, порушень та захворювань, вони мають коротко представити інформацію про життя та професійну діяльність людини, чие прізвище слугувало основою для їхнього утворення. З метою полегшення виконання цього завдання імена та прізвища вчених подано також мовою оригіналу. Усі запропоновані нами завдання для самостійної роботи спрямовані на підвищення володіння фаховою термінологією фізичної терапії та ерготерапії. Працюючи над визначенням етимології, студенти вчать теоретично аналізувати й синтезувати отриману шляхом власного дослідження інформацію, вони бачать, яким чином термін з'явився в українській мові і чи є він полісемантичним, шукають його відповідники в тих іноземних мовах (англійській, німецькій, французькій), які вони вивчають, детермінують його, використовуючи як медичні словники та глосарії, так і спеціалізовані вебсайти. Розуміння прикметників та абревіатур також суттєво підвищує професійну комунікативну компетентність студентів та обізнаність стосовно обраної ними спеціальності.

Ключові слова: фізична терапія, ерготерапія, дисципліна, латинська мова, медична термінологія, викладання, професійна лексика.

Olha ROMANCHUK,

orcid.org/0000-0001-8215-9741

Sc. D. (Pedagogy), Professor;

Head of Ukrainian and Foreign Languages Department

Lviv Ivan Bobersky State University of Physical Culture

(Lviv, Ukraine) olgabrvska@gmail.com

Rostyslav KOVAL,

orcid.org/0000-0001-9284-7505

Ph. D. (Philology),

Associate Professor at the Ukrainian and Foreign Languages Department

Lviv Ivan Bobersky State University of Physical Culture

(Lviv, Ukraine) kovalrostyslav@gmail.com

Liliia SVYSHCH,

orcid.org/0000-0002-4360-9700

Ph. D. (Pedagogy),

Senior Lecturer at the Ukrainian and Foreign Languages Department

Lviv Ivan Bobersky State University of Physical Culture

(Lviv, Ukraine) lilyasvysch@ukr.net

PECULIARITIES OF TEACHING MEDICAL TERMINOLOGY FOR STUDENTS OF THE SPECIALTY 227 PHYSICAL THERAPY, OCCUPATIONAL THERAPY IN INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION IN UKRAINE

The article examines the peculiarities of lexical tasks for independent work, aimed at the assimilation of medical terminology by students of the specialty 227 Physical Therapy, Occupational Therapy in higher education institutions of Ukraine during the study of the discipline "Latin Language and Medical Terminology" in the first year of the bachelor's degree. For future physical and occupational therapy specialists, it is important to learn professional terminology that encompasses vocabulary related to diagnosis, treatment, rehabilitation, and recovery. Today, scientists note that the problem of training terminologically competent students of medical universities is extremely urgent, which leads to the constant search by teachers of the Latin language and medical terminology for new innovative methods of teaching. All the terminological vocabulary that we offer for learning by students during independent work is divided into the following groups: "Departments and areas of medicine", "Professions", "Basic medical terms", "Defects, disorders and diseases", "Eponyms in physical therapy and occupational therapy", "Adjectives in physical therapy and occupational therapy", "Abbreviations in physical therapy and occupational therapy". Students should determine the etymology and explain the meaning of each term. In addition, in the process of studying eponyms used to name technical means, exercises, methods and techniques, functional indicators, in particular; indices, questionnaires, samples, scales and tests, as well as disorders and diseases, they should briefly present information about life and professional activity of the person whose surname served as the basis for their formation. In order to facilitate this task, the names and surnames of scientists are also provided in the original language. All tasks proposed by us for independent work are aimed at improving students' mastery of the physical therapy and occupational therapy terminology. Studying the definition and etymology, students learn to analyze and synthesize the information obtained through their own research, they see how the term appeared in the Ukrainian language and whether it is polysemantic. Understanding adjectives and abbreviations also significantly increases students' professional communicative competence and awareness in their specialty.

Key words: *physical therapy, occupational therapy, discipline, Latin, medical terminology, teaching, professional vocabulary.*

Постановка проблеми. Сучасний розвиток вітчизняної вищої освіти характеризується появою нових освітніх напрямів та спеціальностей. Однією з таких спеціальностей у галузі охорони здоров'я є спеціальність 227 Фізична терапія, ерготерапія. Зважаючи на гостру потребу держави у фахівцях з фізичної терапії, ерготерапії, вища освіта за цією спеціальністю має перспективи для подальшого розвитку (Копочинська, 2021: 30). Майбутні фахівці з фізичної терапії, ерготерапії за

визначенням учених є студентами закладу вищої освіти, які набувають професійної компетентності для роботи у складі мультидисциплінарної команди з відновлення оптимального функціонування організму та якості життя людей з частковою втратою або порушеннями рухових функцій (Копочинська, 2021: 67).

Одним з напрямів забезпечення якості медичної освіти є запровадження у навчальний процес вищої школи сучасних педагогічних технологій,

зокрема, методики навчання медичної термінології студентів медичних університетів згідно з сучасними вимогами у галузі вищої медичної освіти і стандартів вищої школи, що дозволить здійснювати індивідуалізовану підготовку майбутніх фахівців відповідного профілю (Кісельова, 2013: 65). Медична термінологія – це сукупність слів і словосполучень, які використовують спеціалісти для позначення наукових понять у галузі медицини й охорони здоров'я. Саме вона має бути в центрі уваги лікарів, людей, причетних до медицини, а також викладачів спеціальних дисциплін передусім й української мови зокрема (Германович, 2021: 25). Термінологія, яка використовується у фізичній терапії та ерготерапії, має низку особливостей, про котрі піде мова далі і які слід обов'язково враховувати у процесі її викладання студентам.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблематика викладання медичної термінології у закладах вищої освіти України привертає увагу науковців. Так, особливості формування термінологічної грамотності майбутніх медиків розглянуто у публікації Галини та Богдана Паласюків (Паласюк, 2021). Вони зазначають, що найбільшою перешкодою, що постає на шляху активного оволодіння медичною термінологією, є механічне та пасивне запам'ятовування термінів. Навчитися усвідомлено користуватися медичною термінологією можна лише завдяки поступовій, наполегливій і систематичній праці (Паласюк, 2021: 118). На їхню думку, проблема підготовки термінологічно компетентних студентів медичних вишів є надзвичайно актуальною, що зумовлює постійний пошук викладачами латинської мови та медичної термінології нових інноваційних методів і прийомів навчання, спрямованих на вдосконалення термінологічної підготовки майбутніх лікарів і провізорів, визначення перспективних напрямів активізації навчального процесу, вибір пріоритетних форм роботи на занятті (Паласюк, 2020; Паласюк, 2021). Олена Кісельова наголошує на тому, що продуктивна навчальна діяльність і самостійна робота є важливою умовою підвищення рівня термінологічної компетентності студентів, резервом вдосконалення підготовки фахівців-медиків, здатних до професійної взаємодії на міжнародному рівні сучасної науки і освіти (Кісельова, 2013: 65). Однак, нам не вдалося знайти досліджень, які стосуються проблематики викладання професійної лексики для студентів спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія під час вивчення нормативної дисципліни «Латинська мова і медична термінологія».

Формулювання цілей статті. У статті проаналізовано особливості завдань для самостійної роботи студентів спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія, які ми пропонуємо під час вивчення нормативної дисципліни «Латинська мова і медична термінологія» у Львівському державному університеті фізичної культури імені Івана Боберського.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Галина Германович відзначає, що на сучасному етапі надзвичайно актуальною є проблема формування навичок вільного й правильного володіння фаховою українською мовою, тому потрібно поглибити знання терміносистем, яке б поєднувало наукові надбання вчених різних поколінь, а також унормованої системи правил сучасного стилю українського професійного мовлення (Германович, 2021: 24). Обов'язковим для будь-якої фахової мови є вживання специфічних термінів високого рівня стандартизації, зваженість і точність формулювань (Золотухін, 2002: 11).

Латинська та грецька мови дотепер є основним джерелом розвитку й поновлення термінологічних систем різних галузей науки, у тому числі й медицини. Знання основ латинської граматики, спеціальної лексики й основного греко-латинського словотворчого фонду забезпечує професійну термінологічну грамотність спеціаліста, закладає студентам фундамент для подальшого засвоєння ними знань із профільних теоретичних і клінічних професійно-практичних дисциплін (загальної хімії, медичної біології, анатомії, гістології, фармакології), клінічних дисциплін (Паласюк, 2021: 118). Окрім цього, вивчення латини є одним із факторів, який сприяє вихованню фахівця – інтелігента з проєвропейським мисленням. Латинська мова і культура є основою сучасної європейської цивілізації та майже усіх гуманітарних наук (Патлата, 2022: 274).

Дисципліна «Латинська мова і медична термінологія» для студентів спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія обсягом 90 годин викладається упродовж перших двох семестрів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Для самостійної роботи відведено 30 годин. Ми пропонуємо студентам лексичні завдання за темами: «Розділи та напрями медицини», «Професії», «Основні медичні терміни», «Вади, порушення та захворювання», «Епоніми & топоніми у фізичній терапії та ерготерапії», «Прикметники у фізичній терапії та ерготерапії», «Абревіатури у фізичній терапії та ерготерапії». Основна увага, на нашу думку, повинна бути приділена вивченню термінології, з якою студенти зустрінуться під час опанування про-

фільних дисциплін курсу, з-поміж яких, зокрема: адаптивний спорт; біомеханіка та клінічна кінезіологія; нормальна анатомія людини; клінічний реабілітаційний менеджмент при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату / серцево-судинної та дихальної систем / функції нервової системи; неврологія та нейрохірургія; основи ерготерапії; основи медичних знань; основи практичної діяльності у фізичній терапії; пропедевтика пульмонології та кардіології; технічні засоби у фізичній терапії; травматологія та ортопедія, а також при проходженні клінічних практик. Час, відведений для самостійної роботи, доречно використати для засвоєння професійної лексики, яка дозволить їм розуміти поняття галузі та ефективно комунікувати з колегами та пацієнтами.

Розглянемо детальніше пропоновану нами тематику. Як правило, найменування основних розділів та напрямів медицини студенти першого курсу знають. До таких термінів належать: алергологія, анатомія, анестезіологія, вірусологія, гістологія, дерматологія, дефектологія, діагностика, дієтологія, епідеміологія, імунологія, кардіологія, неврологія, онкологія, ортопедія, офтальмологія, педіатрія, психіатрія, психологія, реаніматологія, ревматологія, спортивна медицина, стоматологія, травматологія, фізична та реабілітаційна медицина, фізіологія, хірургія. Однак, досвід роботи показує, що пояснення та уточнення потребують, серед інших, такі терміни: ангіологія, андрологія, артрологія, аудіологія, бальнеологія, біоінженерія, вертебологія, гематологія, гепатологія, геріатрія, геронтологія, деонтологія, десмургія, етіологія, комбустіологія, мамологія, наномедицина, неонатологія, нефрологія, нозологія, олігофренопедагогіка, отологія, пропедевтика, пульмонологія, регенеративна медицина, санологія, синдесмологія, сомнологія, сурдологія, сурдопедагогіка, танатологія, телемедицина, телереабілітація, тиреоїдологія, тифлопедагогіка, трансфузіологія, флебологія, фоніатрія, фтизіатрія.

Окрім того, ми звертаємо особливу увагу на найменування медичних фахівців, котрі найчастіше можуть бути залучені до мультидисциплінарної команди, основу якої формують, фактично, лікар фізичної та реабілітаційної медицини, фізичний терапевт та ерготерапевт: бальнеолог, вертеболог, вертебротерапевт, геріатр, геронтолог, гідротерапевт, дефектолог, діабетолог, дієтолог, кінезіолог, кінезіотерапевт, курортолог, логопед, мануальний терапевт, масажист, невролог, олігофренопедагог, ортезист, ортопед, ортопедагог, протезист, реабілітолог, рев-

матолог, рекреолог, рефлексотерапевт, санолог, сурдопедагог, таласотерапевт, тифлопедагог, травматолог, фізіатр.

До групи «Основні медичні терміни» ми зараховуємо лексику, яка застосовується для найменування закладів зі сфери охорони здоров'я: амбулаторія, госпіталь, диспансер, клініка, курорт, лазарет, лікарня, поліклініка, санаторій, хоспіс та інші; засобів для проведення діагностики, лікування, реабілітації та відновлення, покращення життя і побуту осіб з інвалідністю: аудіопротез, бандаж, велоергометр, вертикалізатор, джгут, еспандер, інгалятор, кардіостимулятор, корсет, крісло колісне, лонгета, медбол, муляж, небулайзер, орбітрек, ортез, пандус, протез, реклінактор, ролатор, симулятор, стент, степер, суїнатор, сухий басейн, тредміл, тренажер, турнікет, тугор та інші; приладів та інструментів: акуметр, антропометр, артроскоп, аудіометр, бронхоскоп, буж, вентрикулоскоп, гастроскоп, глюкометр, гоніометр, дефібрилятор, дозиметр, ендоскоп, естезіометр, зонд, каліпер, кардіограф, катетер, лапароскоп, літотриптор, манометр, неврологічний молоточок, оксигенометр, осцилограф, подометр, пульсоксиметр, сколіограф, спірометр, стетоскоп, термометр, томограф, тонометр, торакограф, флюорограф та інші; термінів, які стосуються проведення діагностики, лікування, реабілітації та відновлення: адаптація, адгеренс, акліматизація, акупунктура, ампутація, анамнез, анестезія, аускультация, аутопсія, біопсія, гемодіаліз, гімнастика, донор, дренаж, електрофорез, ендемія, епідемія, епікриз, імобілізація, імунітет, інклюзія, калістеніка, карантин, катамнез, коморбідність, комплаєнс, конкорданс, кріомасаж, курація, лаваж, лапароскопія, літотрипсія, масаж, пальпація, пандемія, патогенез, перкусія, поліморбідність, профілактика, пункція, реабілітація, реадаптація, реанімація, реконвалесценція, ремісія, рецидив, реципієнт, санація, сатурація, седація, скринінг, тейпування, теренкур, трансплантація, цистоскопія та інші; назви лікарських засобів: анальгетик, антисіолітик, антибіотик, антипіретик, антидот, антикоагулянти, діуретик, стероїди, транквілізатор та інші. До цієї ж групи відносимо терміни, утворені за допомогою терміноелемента «терапія» (θεραπεία): аеротерапія, акватерапія, амелотерапія, апітерапія, бальнеотерапія, баротерапія, бделотерапія / гірудотерапія, бібліотерапія, болюсотерапія, вакуумна терапія, вертебротерапія, вібротерапія, галотерапія, геліотерапія, гідротерапія, електротерапія, ерготерапія / окупаційна терапія, імунотерапія,

іпотерапія, каністерапія, кінезітерапія, клімато-терапія, кріотерапія, людотерапія, магнітотерапія, механотерапія, пелоїдотерапія, променева терапія / радіотерапія, псаммотерапія, психотерапія, рентгенотерапія, рефлексотерапія, спелеотерапія, таласотерапія, термотерапія, фізіотерапія, фітотерапія, хіміотерапія.

До групи «Вади, порушення та захворювання» належать такі терміни: аберація, авітаміноз, адинамія, акромегалія, акроціаноз, алопеція, амавроз, амбліопія, амнезія, аневризма, анемія, анорексія, аносія, анурія, апное, апоневроз, аритмія, артралгія, астазія-абазія, атеросклероз, аутизм, брадикардія, вірус, гангрена, гематома, геміплегія, гемоптоє, геморагія, гемофілія, гепатома, гідремія, гіпергідроз, гіперемія, гіперестезія, гіперметронія, гіпертензія, гіпертермія, гіпертонія, гіпертрофія, гіповітаміноз, гіпоглікемія, гіпоксія, гіпотонія, глаукома, гонартроз, девіація, дизартрія, диплегія, диплопія, дисгевзія, дискінезія, диспенсія, диспное, дисфагія, дисфункція, дисхроматопсія, діабет, емболія, енурез, епілепсія, інвалідність, інсульт, інфантилізм, інфаркт, інфекція, катаракта, каузалгія, кила, кіфоз, коксартроз, кома, комоція, конвульсія, контрактура, контузія, копролалія, легастенія, лейкомія, лейкоз, лікоть гольфіста, лордоз, люмбаго, маразм, меланома, менінгіт, метастаз, метеопатія, міалгія, міастенія, мієліт, міозит, міопія, моноплегія, нанізм, невралгія, некроз, ніктурія, новоутвір, облітерація, олігофренія, остеома, остеопороз, отит, паналгія, парез, патологія, пневмонія, пневмоторакс, полідипсія, поліпное, психоз, радикуліт, рахіт, ревматизм, ринорагія, саркома, сепсис, симптом, синдром, склероз, сколіоз, стенокардія, страбізм, сурдомутизм, тахікардія, тахіпное, тенісний лікоть, тетраплегія, токсикоз, тромбоз, тумор, фантомний біль, фіброма, холецистит та інші. Для всіх зазначених вище термінів слід визначити етимологію та пояснити їх.

Епоніми і топоніми застосовуються у термінології фізичної терапії та ерготерапії для найменування технічних засобів, вправ, методів та прийомів: апарат Ілізарова (Гавриїл Ілізаров), апарат Фролова (Володимир Фролов), Бобат-терапія (Bertha & Karel Bobath), Войта-терапія (Václav Vojta), вправи Кегеля (Arnold Henry Kegel), дошки Сегена (Édouard Séguin), душ Шарко (Jean-Martin Charcot), комір Шанца (Alfred Schanz), метод Кабата (Herman Kabat), метод Козьявкіна (Володимир Козьявкін), метод Петью (András Pető), пілатес (Joseph Pilates), прийом Геймліха (Henry Judah Heimlich), профілактор Євмінова (В'ячеслав Євмінов), рольфінг (Ida

Pauline Rolf), стремено Павліка (Arnold Pavlik), таблиця Снеллена (Herman Snellen), шина Брауна (Denis Browne), шрифт Брайля (Louis Braille); функціональних показників, зокрема, індексів: індекс Бартел (Dorothea Wilhelmine Beauchamp / Barthel), індекс Катца (Sidney Katz), індекс Кердо (István Kérdő), індекс Кетле (Adolphe Quetelet), індекс Пінье (Maurice Charles Joseph Pignet), індекс Робінсона (Brian Fyffe Robinson), індекс Тіффно (Robert Tiffeneau), індекс Хаузера (Stephen L. Hauser); опитувальників: опитувальник болю МакГілла (James McGill), опитувальник Роланда-Морріка (Martin Roland & Richard Morris); проб: проба Барре (Jean-Alexandre Barré), проба Вебера (Ernst Heinrich Weber), проба Манту (Charles Mantoux), проба Пірке (Clemens von Pirquet), проба Ромберга (Moritz Heinrich Romberg), проба Руф'є-Діксона (James-Edward Ruffier & J. Dickson), проба Сабразе (Jean Sabrazès), проба Штанге (Володимир Штанге); шкал: шкала Ангар (Virginia Argar), шкала Ашворта (Bryan Ashworth), шкала Берг (Katherine Berg), шкала Борга (Gunnar Borg), шкала Вільяма (Paul Joseph Vignos Jr.), шкала Гамільтона (Max Hamilton), шкала депресії Бека (Aaron Temkin Beck), шкала Куртцке (John Francis Kurtzke), шкала Лісхольма (Jack Lysholm), шкала Орготозо (Jean-Marc Orgogozo), шкала Ренкіна (John Rankin), шкала Тардье (Guy Tardieu), шкала Фул-Мейєра (Axel R. Fugl-Meyer); тестів: Бендер геітальт-тест (Lauretta Bender), Гарвардський степ-тест (John Harvard), тест Амслера (Marc Amsler), тест кубиків Коча (Samuel Calmin Kohs), тест Купера (Kenneth H. Cooper), тест Люшера (Max Lüscher), тест Ніпа (Charles S. Neer), тест Ріссера (Joseph C. Risser Sr.), тест Роршаха (Hermann Rorschach); вад, порушень та захворювань: дальтонізм (John Dalton), контрактура Дююїтрена (Guillaume Dupuytren), м'язова дистрофія Дюшена (Guillaume-Benjamin Duchenne), хвороба Альцгеймера (Alois Alzheimer), хвороба Літла (William John Little), хвороба Паркінсона (James Parkinson), синдром Дауна (John Langdon Haydon Down), синдром Елерса-Данлоса (Edvard Ehlers & Henri-Alexandre Danlos). Студенти повинні пояснити значення та коротко представити інформацію про життя та професійну діяльність людини, чиє прізвище слугувало основою для утворення відповідних епонімів. З метою полегшення виконання цього завдання імена та прізвища вчених подано також мовою оригіналу. Окрім цього, ми пропонуємо проаналізувати та пояснити низку топонімів у фізичній терапії та ерготерапії: Бостонський корсет, Бостонський тест на стресостійкість, канадська невроло-

гічна шкала, канадська шкала продуктивності праці, канадські миліци, корсет Мілуокі, лонський корсет, Мінесотський багатопрофільний опитувальник особистості, Монреальська шкала оцінки когнітивних функцій, Ноттінгемський профіль здоров'я, скандинавська / нордична ходьба, шведська гімнастика, шведська стінка, шкала Глазго-Льєж, шкала ком Глазго та інші.

Прикметники в термінології фізичної терапії та ерготерапії стосуються не лише анатомії: абдомінальний, акроміальний, альвеолярний, артеріальний, венозний, вентральний, вертебральний, дермальний, дистальний, дорсальний, дуоденальний, ембріональний, капілярний, кардіо-васкулярний, каудальний, коронарний, костальний, краніальний, мандибулярний, назальний, окципітальний, ректальний, спінальний, торакальний, церебральний та інші, а й діагностики, лікування, реабілітації та відновлення: адаптивний, аеробний, амбулаторний, анксиолітичний, антисептичний, аутогенний, біонічний, бустерний, вербальний / невербальний, гемічний, гемостатичний, геріатричний, гіпертонічний, гіпоксичний, гіпотонічний, глікемічний, госпітальний, девіантний, депресивний, дефективний, діагностичний, дренажний, ізокінетичний, імунний, імунодепресивний, імунологічний, імуносупресивний, імуноферментний, інвазивний / неінвазивний, інклюзивний, інспіраторний / експіраторний, клінічний, когортний, коморбідний, консервативний, контагіозний, корегуючий, курабельний / інкурабельний, латентний, мобільний, нозокоміальний, нутритивний, облітеруючий, обструктивний, ольфактивний, операбельний / неоперабельний, орфанний, паліативний, пальпабельний, парамедичний, перкусійний, превентивний, премортальний, продромальний, регенеративний, реконструктивний, рекурентний, репродуктивний, респіраторний, санітарний, санований, седативний, селективний, септичний, термальний, термінальний, токсикогенний, токсичний, трансмісивний, ургентний, уродинамічний, фебрильний, фтизіатричний, фтизіопульмонологічний, хронічний та інші. Студенти повинні визначити етимологію та пояснити значення кожного прикметника.

Урешті, для самостійного вивчення запропоновано найрелевантніші аббревіатури з фізичної терапії та ерготерапії з відповідним розшифруванням: БАК – біохімічний аналіз крові, БОС – бронхообструктивний синдром, ВАШ – візуальна аналогова шкала, ВВЛ – відділення відновлювального лікування, ВООЗ – Всесвітня організація охорони здоров'я, ГСН – гостра серцева недостатність, ДПП – діти з інтелектуальними порушеннями,

ДКЛ – дитяча клінічна лікарня, ДОЗ – департамент охорони здоров'я, ДЦП – дитячий церебральний параліч, ЕКГ – електрокардіограма, ЕСОЗ – електронна система охорони здоров'я, ЖЄЛ – життєва ємність легень, ЗАК – загальний аналіз крові, ЗАС – загальний аналіз сечі, ЗФП – загальна фізична підготовка, ІКт / ІМТ – індекс Кетле / маси тіла, ІПП – індивідуальна програма реабілітації, ІПХМ – Інститут паліативної та хоспісної медицини, ІХС – ішемічна хвороба серця, КПОІ – Конвенція про права осіб з інвалідністю, КТ – комп'ютерна томографія, ЛГ – лікувальна гімнастика, ЛР – легенева реабілітація, ЛФД – лікарсько-фізкультурний диспансер, ЛФК – лікувальна фізична культура, МДК – між/мультидисциплінарна команда, МКМВ – Міжнародна класифікація медичних втручань, МКФ – Міжнародна класифікація функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я, МКХ – Міжнародна класифікація хвороб, ММТ – мануально-м'язове тестування, МОЗ – Міністерство охорони здоров'я, МРТ – магнітно-резонансна томографія, МСЕК – медико-соціальна експертна комісія, НАІУ – Національна Асамблея людей з інвалідністю України, НРЦ – навчально-реабілітаційний центр, НС – неонатальний скринінг, НСЗУ – Національна служба здоров'я України, ОРА – опорно-руховий апарат, ОСКІ – об'єктивний структурований клінічний іспит, ПТСР – посттравматичний стресовий розлад, ПХД – паліативна та хоспісна допомога, РВ – реабілітаційне відділення, РГГ – ранкова гігієнічна гімнастика, СКФТ – Світова конфедерація фізичної терапії, ТМО – територіальне медичне об'єднання, УАФТ – Українська Асоціація фізичної терапії, УЛТ – Українське лікарське товариство, УСАР – Управління соціальної адаптації та реабілітації, УТЕТ – Українське Товариство Ерготерапевтів, УТФРМ – Українське товариство фізичної та реабілітаційної медицини, ФРМ – фізична та реабілітаційна медицина, ФТЕ – фізична терапія, ерготерапія, ФТК – фізіотерапевтичний кабінет, ЦГЗ – Центр громадського здоров'я та інші.

Висновки. Усі запропоновані нами завдання спрямовані на підвищення володіння студентами фаховою термінологією фізичної терапії та ерготерапії. Працюючи над визначенням етимології, вони вчаться теоретично аналізувати й синтезувати отриману шляхом власного дослідження інформацію, бачать, яким чином термін з'явився в українській мові і чи є він полісемантичним, шукають його відповідники в тих іноземних мовах (англійській, німецькій, французькій), які

вивчають, детермінують його, використовуючи як медичні словники та глосарії, так і спеціалізовані вебсайти. Історія розвитку сучасних засобів та методів фізичної терапії та ерготерапії висвітлена крізь призму епонімічних термінів, у роботі над якими студентам потрібно також представити

інформацію про життя та професійну діяльність вченого, чиє прізвище слугує основою для їх утворення. Розуміння прикметників та аббревіатур також суттєво підвищує професійну комунікативну компетентність студентів та обізнаність стосовно обраної ними спеціальності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вовканич А. С. Вступ до фізичної реабілітації. Львів: ЛДУФК, 2013. 184 с.
2. Германович Г. О. Медичні терміни зі соматичними компонентами в сучасній українській мові: дис. ... к-та філол. наук: 10.02.01. Львів, 2021. 319 с.
3. Золотухін Г. О., Литвиненко Н. П., Місник Н. В. Фахова мова медика. Київ: Здоров'я, 2002. 392 с.
4. Кісельова О. Г. Методика навчання медичної термінології майбутніх лікарів. *Педагогічний процес: теорія і практика*. 2013. Вип. 4. С. 62–68.
5. Копочинська Ю. В. Теоретичні і методичні засади формування професійної ідентичності майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії в закладах вищої освіти: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Київ, 2021. 571 с.
6. Мерзлікіна О. А., Гузій О. В. Тлумачний словник термінів і словосполучень фізичної реабілітації. Львів: ВЦ ЛНУ імені Івана Франка, 2002. 48 с.
7. Мухін В. М. Фізична реабілітація. Київ: Олімп. літ-ра, 2009. 448 с.
8. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підруч. для студентів I рівня вищ. освіти: галузь знань 22 «Охорона здоров'я», спец. 227 «Фізична терапія, ерготерапія» / за заг. ред. Л. О. Вакуленко, В. В. Кляпчука. Тернопіль: ТДМУ «Укрмедкнига», 2020. 372 с.
9. Паласюк Г. Б., Колодницька О. Д. Etymological aspects of developing future physicians' terminological competence as a pedagogical problem. *Медична освіта*. 2. 2020. С. 103–107. <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2020.2.11159>
10. Паласюк Г. Б., Паласюк Б. М. Формування термінологічної грамотності майбутніх медиків на основі етимологічної характеристики клінічних термінів з хімічним компонентом. *Медична освіта*. 1. 2021. С. 117–121. <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2021.1.11980>
11. Патлата Г. В. Єдність вивчення української та латинської мов як базовий компонент формування мовної професійної компетенції медичних працівників. *Записки з українського мовознавства*. № 29. 2022. С. 270–284. <https://doi.org/10.18524/2414-0627.2022.29.262412>
12. Петрух Л. І., Головка І. М. Орфографічний словник українських медичних термінів. Львів: ЛМІ, 1992. 473 с.
13. Попадюха Ю. А. Сучасні технічні та ортопедичні засоби у реабілітації, фізичній терапії, ерготерапії. Київ: Центр учбової літератури. 2020. Т. 1. 563 с. Т. 2. 673 с.

REFERENCES

1. Vovkanych A. S. (2013). Vstup do fizychnoi rehabilitatsii [Introduction to physical rehabilitation]. Lviv: LDUFK. 184 s. [in Ukrainian].
2. Hermanovych H. O. (2021). Medychni termini zi somatychnymy komponentamy v suchasni ukrainiskii movi [Medical terms with somatic components in modern Ukrainian language]: dys. ... k-ta filol. nauk: 10.02.01. Lviv, 2021. 319 s. [in Ukrainian].
3. Zolotukhin H. O., Lytvynenko N. P., Misnyk N. V. (2002). Fakhova mova medyka [Professional language of a doctor]. Kyiv: Zdorovia. 392 s. [in Ukrainian].
4. Kiselyova O. G. (2013). Metodyka navchannia medychnoi terminolohii maibutnikh likariv [The methodic of the medical vocabulary learning for future doctors]. *The Pedagogical Process: Theory and Practice*. Is. 4. pp. 62–68. [in Ukrainian].
5. Kopychynska Y. V. (2021). Teoretychni i metodychni zasady formuvannia profesiinoi identychnosti maibutnikh fakhivtsiv z fizychnoi terapii, erhoterapii v zakladakh vyshchoi osvity [Theoretical and methodical bases of formation of professional identity of future specialists in physical therapy, occupational therapy in higher education institutions]: dys. ... d-ra ped. nauk: 13.00.04. Kyiv, 2021. 571 s. [in Ukrainian].
6. Merzlikina O. A., Huzii O. V. (2002). Tlumachnyi slovnyk terminiv i slovospoluchen fizychnoi rehabilitatsii [Explanatory dictionary of terms and phrases of physical rehabilitation]. Lviv: VTs LNU imeni Ivana Franka. 48 s. [in Ukrainian].
7. Mukhin V. M. (2009). Fizychna rehabilitatsiia [Physical rehabilitation]: Kyiv: Olimp. lit-ra. 448 s. [in Ukrainian].
8. Osnovy rehabilitatsii, fizychnoi terapii, erhoterapii [Basics of rehabilitation, physical therapy, occupational therapy] / za zah. red. L. O. Vakulenko, V. V. Klapchuka. Ternopil: TDMU «Ukrmedknyha», 2020. 372 s. [in Ukrainian].
9. Palasiuk H. B., Kolodnytska O. D. (2020). Etymological aspects of developing future physicians' terminological competence as a pedagogical problem. *Medical Education*. 2. pp. 103–107. <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2020.2.11159> [in English].
10. Palasiuk H. B., Palasiuk B. M. (2021). Formuvannia terminolohichnoi hramotnosti maibutnikh medykiv na osnovi etymolohichnoi kharakterystyky klinichnykh terminiv z khimichnym komponentom [Formation of terminological literacy of future medical workers on the basis of etymological characteristics of clinical terms with a chemical component]. *Medical education*. 1. 2021. pp. 117–121. <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2021.1.11980>. [in Ukrainian].
11. Patlata H. V. (2022). Yednist vyvchennia ukrainiskoi ta latynskoi mov yak bazovyi komponent formuvannia movnoi profesiinoi kompetentsii medychnykh pratsivnykiv [Unity of studying Ukrainian and Latin languages as a basic component

for successful language professional competence formation of medical workers]. *Notes on Ukrainian Linguistics*. № 29. S. 270–284. <https://doi.org/10.18524/2414-0627.2022.29.262412> [in Ukrainian].

12. Petrukh L. I., Holovko I. M. (1992). *Orfohrafichnyi slovnyk ukrainskykh medychnykh terminiv* [Spelling dictionary of Ukrainian medical terms]. Lviv: LMI. 473 s. [in Ukrainian].

13. Popadiukha Yu. A. (2020). *Suchasni tekhnichni ta ortopedychni zasoby u rehabilitatsii, fizychnii terapii, erhoterapii* [Modern technical and orthopedic means in rehabilitation, physical therapy, occupational therapy]. Kyiv: Tsentri uchbovoi literatury. 2020. T. 1. 563 s. T. 2. 673 s. [in Ukrainian].